

DONARA ALMENYS UNA BATALLADA CADA SETMANA

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagost)

Aquest número 10 cèntims per tot arreu

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, Rambla del Mig, núm. 20, botiga
Telèfon núm. 18692.—BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1,50.—ESTRANGER, 2,50 pessetes

Rosa mística

EL màgic encís de Girona", volia posar a aquesta crònica per capçalera. Però trobo el clíxé tan ple de pols i teranyines, en sembla el tòpic tan rebregat i fet malbé per l'ús i l'abús, que no goso desenterrar-lo i tornar-lo a la circulació. Com faré, doncs, el panegíric de Girona? De quina manera ponderaré l'atractiu, la irresistible seducció d'aquesta ciutat plena de gràcia? Rusiñol, que l'estima tant, l'anomena la Venècia de Catalunya. Venècia, ciutat de Venus. Girona, ciutat venusta i vetusta, com aquella de la noyella d'En "Clarín". Ciutat mística i pagana al mateix temps, sensual i espiritual a la vegada. Mora, morosa i amorosa. Més castellana que catalana, més africana que americana i que hispana.

Posseeix Girona un parc únic—la Devesa—i unes mesquites o esglésies tan sumptuoses, que no sembla una ciutat que tingui una catedral monumental, ans bé una catedral que té una ciutat per ella sola, per al seu ús exclusiu. Tota ella és formosa, Girona. "Tota pulchra est", com la regina bíblica, com l'esposa del "Càntic dels Càntics". Tota formosa, graciosa i primorosa, íntegrament formosa.

Es un joiell, un reliquiari, un museu, una obra mestra, una obra perfecta i acabada dels segles, una col·lecció arqueològica, de pedres precioses gòtiques i romàniques.

No recordo si fou Gautier qui anomenà Venècia ciutat contra natura. "Gerunda non est urbs contra naturam, sed super naturam".

L'ensomni vagabundeja pels seus carrers, per les seves placetes, pel seu cel poblat de campanaris.

Avui, que el firmament ha obert les seves aixetes, té el caient, més que mai, de l'emperadriu adriàtica.

Quatre rius plens a vessar l'adornen amb fistons d'escuma, li renten, com a Galatea, els peus, petonegen la corba suau del seu flanc, li donen un superb bany de tronc.

L'Onyar, que ha munit fins a la sang els núvols, on ha abocat el cel el contingut de les seves venes, té la profunditat i l'amplada del Gran Canal.

Es gronxen en la seva limfa les senyoriels mansions. Les torres, les teulades, les columnates, els pinacles es miren en l'espill de l'aigua.

Quan el diluvi minva i podem sortir a la Rambla, xopa, sense perill d'ofegar-nos, diríeu que han nascut ales als nostres talons. Tan de pressa deixem la presó en què la pluja ens ha tancat unes hores.

Perdut en el dèdal, en l'espessa xarxa d'embuts i de budells entortolligats, l'obsessió de Venècia torna aviat a turmentar-me.

Me la porten o produeixen els carrers porticats, els recons misteriosos, les rampes i els escalerons per on fugen o s'esvaeixen fantasmes inaprehensibles que es draga la terra o desapareixen per escotilló.

El jorn s'aparia. Refrescada per la "toilette" matinal, la ciutat recupera tota sa exquisida finor.

Resplendeixen les pedres daurades a foc pel sol, torrades i culotades per l'aire de les edats.

L'argila de les construccions humils té qualitat de marbre, una lluentor de cristall.

Els palaus, els familiars domicilis fan un olor pregon de cronicitat noble, de venera-

ble vetustesa, de valuosa i preciosa antiquitat.

D'una reixa oxidada, del ferro forjat d'un balcó, pengen farbalans de verdura. Remor de mercat proper.

Parades de marxants, tinglados de jueus, ací i enllà. Patis romàntics amb un pou al mig, sota una parra.

Carrer de les Sabateries velles, de les Ballesteries.

Un notari. Un capellà. Una partera. Un usurer amb el llibre d'oracions a la mà. Olibes, negres aucellots de les ruïnes.

Mosses d'ulls àrabs, de mans de vori, amb un cos com una custòdia, com un vas sagrat, surten de missa de Sant Felix.

Vénen efluvis d'encens del fons dels temples. La intimitat de les drogueries desprén un perfum oriental de canyella.

Girona és una odalisca voluptuosa, una flor esllanguida d'harem. Però té l'ànima hipersensible, és d'un esperit refinat i supercivilitzat, i no li plau l'esperó. Abans de rendir-se a un conqueridor brutal, es deixarà destruir a canonades.

ANGEL SAMBLANCAT.

Jesús, vina i ensenya'ls

EN obrir la premsa, ens fereix els ulls una nova d'aqueixes que us deixen sense alè, de tanta indignació que arriba a produir-vos.

A Roquetes, un capellà ha rebutjat d'enterrar en el cementiri catòlic Francesc Sans Sancho, pretextant que havia viscut separat de la seva esposa i ajuntat amb una altra dona.

El mort era cec des de feia més de trenta anys, i, quan quedà sol, quan li mancà l'ajut de la seva companya, la vida se li féu més fosca encara de com ell la veia. Tenia que fer-se ell mateix el menjar, i aquest menjar tenia que guanyar-se'l torrant castanyes i venent-les pels carrers, exposat a tota mena de perills i de burles cruels.

Un jorn trobà en les tenebres de la seva vida un altre ésser d'ànima pariona a la seva, una dona vídua que, com ell, també era sola al món. I el destí, més que ells mateixos, els ajuntà dintre del mateix cercle de dolors i de llàgrimes. Aquelles dues ruïnes de la vida en formaren una sola, potser menys amarga i paorosa, perquè hi havia la tendresa del mutu consol.

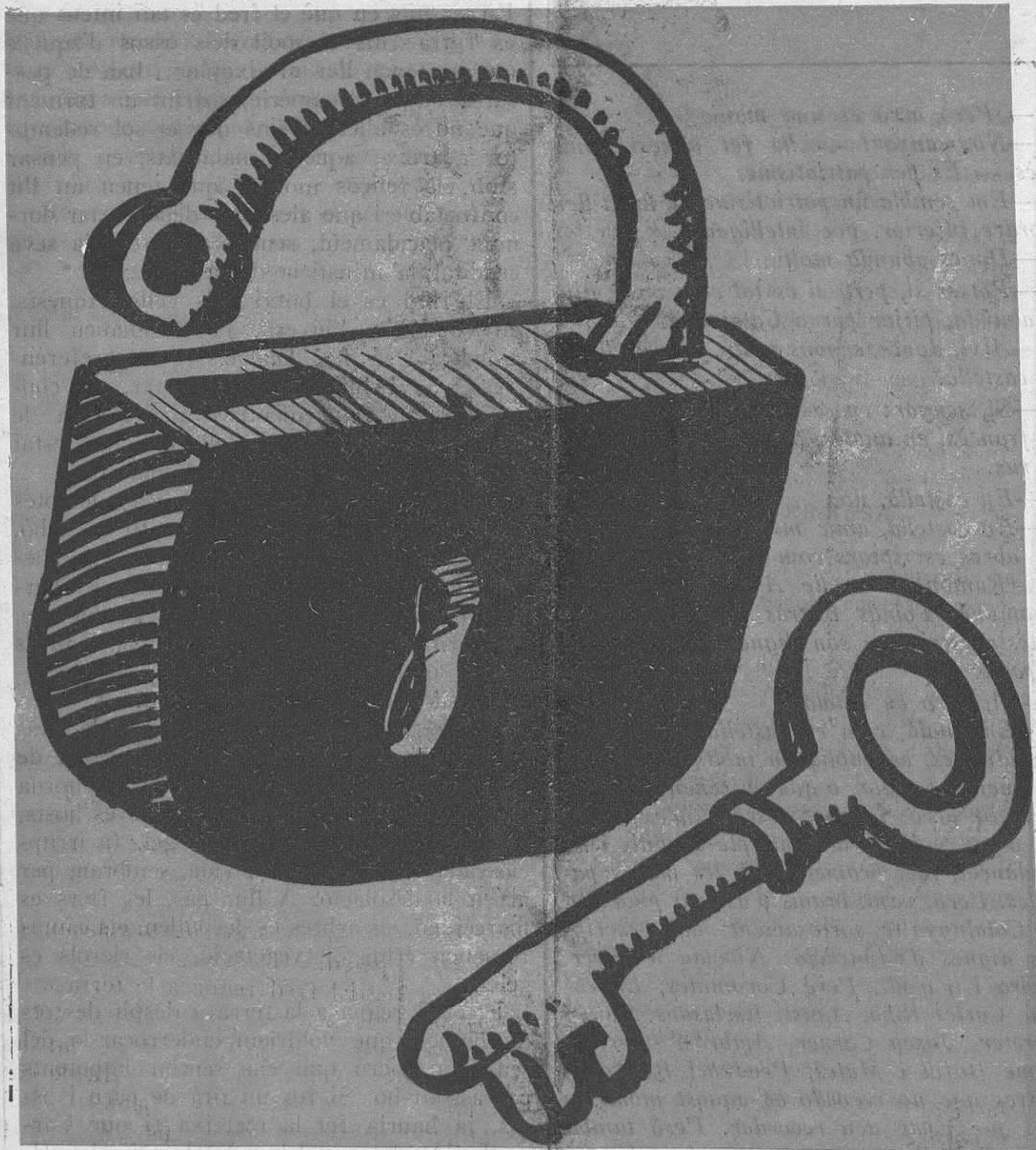
Com devia enternir de veure, en les inacabables vetlles d'hivern, ambdós vells asseguts ben aprop l'un de l'altre, sota una llum humilíssima, passant el rosari feixuc i dolorós de llurs existències i prodigant-se el bàlsam tebió i dolç de les paraules aconhortadores!...

I ara, damunt de la immensa desgràcia que presidí la vida de l'infelíc cec, ve l'església a titllar-la d'immoral i negar-li el repòs darrer al costat dels seus germans.

Han cregut insultar, martiritzar moralment les seves despulles enviant-les al cementiri civil, i s'han errat; en aquest últim hi regna una atmosfera més pura, més plena d'idealitats i òrfena d'hipocresies, que l'emboïllarà amb un amor infinita.

Però, estarà tan sol! Ell que visqué tan isolat i trist, hauria desitjat segurament dormir la son eterna voltat d'homes, d'aquells mateixos éssers que tantes voltes se'n moraren i li feren mal...

GABRIEL LUNA.

El que ens han dut els Reis

Del moment

SEGONS manifesta el cap del Govern, general Primo de Rivera, la dictadura que ell establí toca ja el seu terme. Així ho ha manifestat i donat a entendre de forma inequívoca i, sembla, concreta i tot.

I, com era d'esperar, als voltants de les manifestacions presidencials, han sorgit tota mena de comentaris. Favorables els uns a la continuació de la dictadura. Altres demanant que aquesta bona senyora, abans de deixar el poder, que ja fa set anys que el detenta, assegurí la continuïtat de la política que ha seguit en el període del seu mandat.

No obstant, pel to general dels comentaris, els de la majoria, si més no, s'endevina el desig que la dictadura prengui comiat, sense preocupar-se d'allò que després pugui esdevenir, i deixi que el poble, en possessió de la seva sobirania i de la seva llibertat, es dibuixi o es pinti la política que li vingui més de gust.

No cal dir que estem d'acord plenament amb aquesta tonada.

Per bé que hi hem donat voltes i més voltes, no encertem a comprendre la raó en què es basen els que demanen que la dictadura assegurí la continuació de la política que ella ha fet. Si aquest punt de mira fos acceptat, ens trobaríem que la dictadura hauria desaparegut; però romandria la política seva, que és justament la cosa que ens ha fet més poca gràcia.

A més a més, i diem això sense l'ombra més vaga de menyspreu, no sabem veure les excel·lències d'una política que només ha d'ésser acceptada en períodes excepcionals. Car la política de la dictadura—així ho han manifestat diverses vegades els seus representants més genuïns—és una política excepcional, aplicable solament en períodes excepcionals, quan un país, arran del daltabaix, no troba per ell mateix la solució dels seus problemes. Així, doncs, prolongar aquesta política fóra equivalent a convertir en legal allò que és fill de les anormalitats d'altri.

D'una o d'altra manera, la veritat d'ara és que ja tenim la promesa que la dictadura cerca, amb interès de trobar-la, la seva successió. Una pregunta, però, se'n acut: ¿Serà cert ço que ha estat dit? La dictadura, ¿prendrà comiat pel seu propi voler? Ve't ací allò que ens preocupa.

Voldríem ésser tan impressionables com aquells que s'ho han cregut sense reserves de cap mena. Si ho fóssim, però, viuríem, com ells van a viure alguns mesos, gronxats en les malles d'aquesta hamaca il·lusòria. I és que, en matèria política, tenim els nostres punts d'observació personals, bastits en les hores d'experiència.

Els diuen que no s'ha donat mai aquest cas: que un governant abandoni el poder per la seva pròpia iniciativa. El poder té una tal força d'atracció, que àdhuc en els moments que el governament es fa més difícil, no manquen homes que n'acceptin la responsabilitat.

Tots podem recordar, encara, què succeïa durant allò que en diem règim preterit. Si creguéssim, o haguéssim cregut, els que governaven, romandre al poder sols era motiu de disgustos i de molèsties. Probablement, seria així: però tot just era obert el parèntesi d'una crisi i es presentava la possibilitat de caçar una cartera de ministre, tots els que abans havien dit als quatre vents que governar era entrar en un món de tortures, no paraven de córrer i de moure's en busca del cobejat càrrec ministerial. Si tants disgustos i dolors produïa el governar, ¿a què obeïa la cacera desenfrenada, la impaciència demostrada per ocupar els llocs de turment? Heu-vos aquí una cosa que no ens sabem explicar.

Per tant, creiem que la dictadura, malgrat del que hom digui respecte al seu comiat, no el prendrà si circumstàncies insuperables no la hi obliguen. Així obrant, obeeix les normes naturals de tota acció política.

Confiem, però, en allò que ens ha estat promès. Acceptem allò que se'n ofereix

X.

INTENCIONS

POLÍTICA DE COMPENSIÓ

AQUEST home viu en un poble. Aquest home és un fervent catalanista. Per ell Catalunya té totes les virtuts i cap defecte: tot lo català, pel sol fet d'ésser català, és bo. Jo, és clar, no sóc un simpatitzant d'aquesta mena de catalanisme.

Aquest fetixisme, a mi, no m'és gens simpàtic. Jo crec que és més bell el gest d'obrir finestres a la intel·ligència que no el de tancar-les. No he estat mai amic de restriccions quan les restriccions han pogut ésser perjudicials a la cultura.

Aquest home m'ha dit, amb orgull:

—Jo llegeixo tots els llibres i periòdics que es publiquen en català, però únicament els que es publiquen en català.

Jo l'he esguardat amb estranyesa.

—No us sembla bé? — ha afegit ell.

—No — he respost jo. — Crec que aneu equivocats, crec que és un perjudici llastimós el negar-se a llegir ço que es publica en altres idiomes. Hauríeu de partir del següent punt, i no del que partiu, que, al meu entendre, és absolutament fals: cal llegir, no tot lo català, sinó tot lo bo, sigui en l'idioma que sigui.

—Es que jo no coneix idiomes...

—M'ho penso. Però podeu recórrer a les traduccions.

—Ja ho faig... quan són en català.

—¿I quan no són en català?

—Ho deixo córrer.

—Per què?

—Ja li he dit: perquè sols llegeixo en català.

—¿Però això és una mania?

—No, senyor! — ha fet aquest home ofès. — Es per patriotisme.

—Em sembla un patriotisme de mala llei, d'ordre inferior, poc intel·ligent.

—Doncs abunda molt.

—Potser sí, però si és tal com vostè diu, si abunda, pitjor per a Catalunya.

—Així, doncs, segons vostè, s'ha de llegir en castellà?

—Sí, senyor: en castellà i, si és possible, en francès, en anglès, en italià, en alemany, en rus.

—En castellà, no.

—En castellà, amic meu, escriuen les seves obres escriptors com Pío Baroja, Azorín, Ramón Pérez de Ayala, Miquel de Unamuno, Tomàs Borràs, Valle Inclán. I aquests escriptors són dignes d'admiració i respecte.

—Sí, però en català...

—En català, com en castellà, com en altres idiomes, es publiquen molts llibres que no tenen cap valor, o que en tenen ben poc. I en dir això, jo que n'escric, m'exposo a què algun pobre fracassat, ple de bilis i de petulància, faci brometa amb les meves paraules. Però, vaja, brams d'ase no pugem al cel. Catalunya té, sortosament, molts escriptors dignes d'admiració: Nicolau d'Olivar, Rovira i Virgili, Pere Coromines, López-Picó, Carles Riba, Agustí Esclasans, Puig i Ferrer, Josep Carner, Ambrosi Carrion, Jaume Bofill i Mates, Prudenci Bertrana, i altres que no recordo en aquest moment, però que vostè deu recordar. Però també en té d'altres sense cap mena de valor ni personalitat, o amb una personalitat estantissada o manllevada.

REFLEXIÓ

—Diuen que aquest és el mes dels gats; sort ne vaig tenir delsgats, que amb un d'ells m'he fet aquest "manguito".

Creu'm. El problema no s'ha d'enfocar tal com vostè ho fa: cal llegir, no únicament per a llegir en català, sinó per a llegir ço que en sigui digne.

—Però, ¿i el patriotisme? — ha fet aquest home, completament desolat.

—El patriotisme hi sortirà guanyant. Car el patriotisme no està renyit amb la intel·ligència. Un patriota poc intel·ligent no fa cap servei a la pàtria.

—Però hem de fer política!...

—La política també es fa amb la intel·ligència. I la intel·ligència és, sobretot, comprensió.

Lluís CAPDEVILA

El fred

EL fred és una de les calamitats més punyents que flagellen els desheretats de la fortuna. Amb tota porfídia, selecciona les seves víctimes entre els éssers més indefensos. Tot el seu rigor cau damunt dels miserables.

El fred ha creat més enemics a la propietat, que totes les diatribes de Proudhon. En les nits en què el fred és tan intens que es filtra fins el moll dels ossos d'aquells que no tenen llar ni aixopluc i han de passar-les a la intempèrie, sofrint un turment que no és alleujat fins que el sol redemptor apareix; aquests malaurats, en pensar amb els feliços mortals que tenen un llit confortable i que aleshores deuen estar dormint plàcidament, senten amb tota la seva cruditat la injustícia de la societat.

El fred és el botxí dels vells. Aquests, en començar l'hivern, ja encomanen llur ànima a Déu o al Diabte, segons preferències, i, la Primavera, en apuntar, pot contemplar en els cementiris una florida de noves creus. Són dels vells que han estat ajusticiats per llur enemic implacable.

El fred és un aliat molt eficaç de totes les malalties. Quan ell es fa sentir de debò, sols es renten aquells que tenen tremp d'herois. Portes i finestres, resten tancades, barrant el pas a l'aire purificador. La higiene, atemoritzada, pel fred, fuig envers altres climes més benèvols, i els microbis s'apoderen de nosaltres.

El fred és l'enemic secular de la Natura, a la qual ataca en allò que té de més bell. Com Atilla al front d'una horda de bàrbar, el fred, seguit de les seves hosts, el vent, la pluja, la neu i el gel, fa irrupció cada any a la nostra vida, sembrant per arreu la desolació. A llur pas, les flors es marceixen, els arbres es despullen, els camps romanen erms de vegetació, els rierols es gelen...

El fred regna a la terra a despit de tots els homes, que voldríem enderrocar-lo del seu tron, però que ens sentim impotents per assolir-ho. Si fos un tirà de carn i ossos, ja hauria fet la mateixa fi que Carles I d'Anglaterra, Lluís XVI i Nicolau II.

EUGENI PONS.

Correu de l'Estranger

L'ABSURDITAT DE LA GUERRA

NO va tenir—la gran guerra—ni tan sols la virtut, com alguns ingenuament esperaven, d'aclarir la situació d'Europa. Això era, tanmateix, ben fàcil de preveure,

perquè una guerra no resol mai res, a fi de comptes. El que fa és crear odis nous, nous motius d'enemistat, tot deixant sempre latent l'esperit de revenja.

No és estrany, doncs, que, d'ençà que va firmar-se la pau, els pronòstics de pròximes guerres hagin sovintejat. Els motius, realment, no falten. Ací teniu, com a exemple, el conflicte xino-soviètic. Ni l'una part ni l'altra no han volgut llançar-se a fons en una guerra, i, finalment, han resolt pacíficament llurs qüestions.

I és que el món ha donat un tomb en rodó. El poble, que és qui, en realitat, fa la guerra, va obrint els ulls, i veu que la guerra—sigui la que sigui—no és altra cosa que una monstruosa supervivència dels temps de barbàrie, un negoci per a uns quants, i la fam, el sofriment i la mort per ell.

Els tòpics tradicionals cauen sota l'impuls de l'obrerisme internacional. Tots els imperialismes són enemics de la pau. La guerra esdevindrà més i més improbable a mesura que els homes aprenguin a conèixer llurs propis interessos.

EL SOCIALISME A ANGLATERRA

LES dificultats del govern laborista són realment molt grans. Estan ficats entre dos focs. Per una banda, els extremitistes del partit es queixen de la seva excessiva moderació; per altra, els conservadors estan disposats a no deixar passar, sense una votació adversa, els projectes massa radicals. L'equilibri és, doncs, necessari per a la vida del govern.

Cal tenir en compte que en un país com Anglaterra, en el qual el parlamentarisme no és una ficció, ésser el partit més nombros del parlament és una gran força. Però no ho és pas tot.

Encara que els laboristes tinguessin majoria absoluta, haurien de considerar, a més a més del Parlament, altres forces, com són l'opinió pública, la premsa, els sindicats, la indústria, etc. I, sobretot, les minories que formen els restants partits de la Cambra i que representen milions de votants.

Aquest és el mèrit suprem d'una democràcia sincera, i real: la ponderació de totes les forces d'un país i dels seus diversos i contradictoris estats d'opinió, la impossibilitat de què un grup determinat pugui oprimir tots els altres, és a dir, una sòlida garantia de llibertat i de justícia. Tot el contrari, precisament, d'un poder absolut.

La columna de l'esquerra

MIQUEL SANTALO

ES mestre. Viu a Girona. Es un home modest, amagat, acotxat a la terra i als llibres. La tasca de Miquel Santaló no arriba a Barcelona. En Miquel Santaló, com tants altres homes, sembla nascut per a ésser el portaveu dels candidats que els partits abans centristes de Madrid, fa poc centristes de Barcelona, anaven a Girona a cercar els vots ciutadans. Podia aspirar a una diputació provincial, a una regidoria, a un mestratge espiritual; però res més. I ¿per què, això? ¿Per la seva modèstia? ¿Perquè viu a Girona? ¿Perquè no té aquella empenta ciutadana i política dels homes que resideixen a Barcelona? Miquel Santaló és un home de tremp. Tant li fa el soroll que el seu nom, la seva tasca, el seu giatge espiritual puguin fer a Barcelona. Ell és home de l'ambient, ell fa la seva tasca amb aquella regularitat, amb aquella quotidianitat que cal per als apostolats.

De vegades, el recordem En Miquel Santaló, passejant impertèrrit de la Devesa daurada; de vegades, recordem les seves llargues converses abocades a la curiositat mundial... Es un home que s'ha fet una cultura a força de voler posar els ulls a Europa. La manca de mitjans, però, no l'han fet arribar allà on ell volia. Amb els diaris, les revistes, els llibres que pot recollir amb els estalvis mensuals, els llibres que pot obtenir a préstec, l'home passa les nits de clar en clar, per a poder saber-ho tot, conèixer-ho tot, ésser una palpitació més en les palpitations collectives de la humanitat, i que no són altra cosa que les de les minories més o menys nombroses de cada poble que bateguen pels fets de justícia i de perfecció; de progrés i d'amistat.

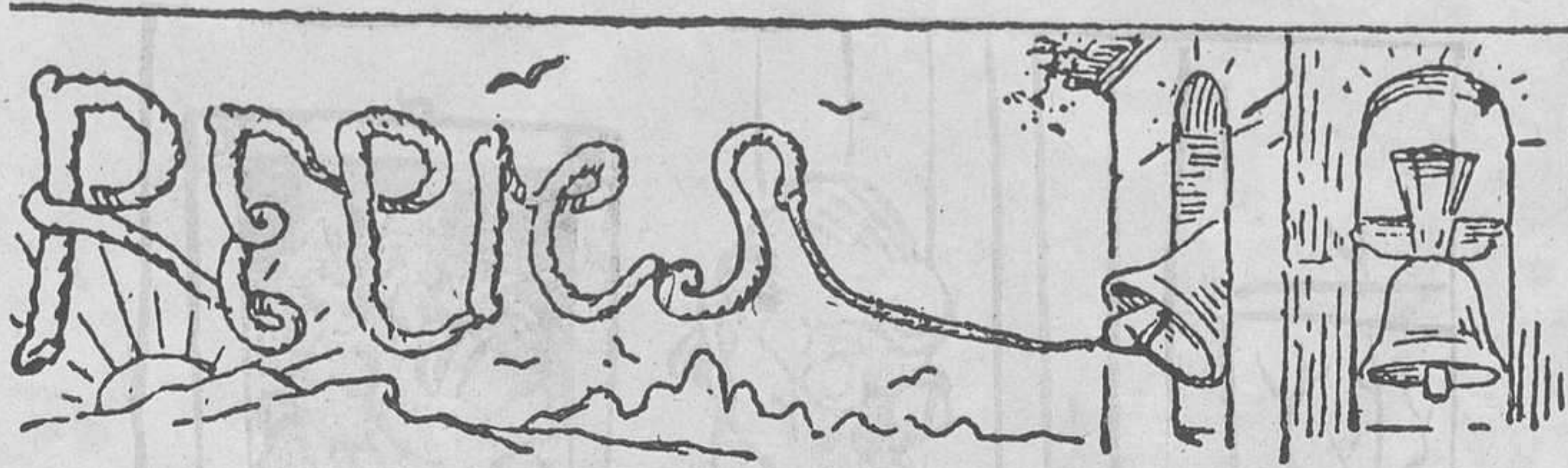
Miquel Santaló ha portat als mítings la veu càlida de la seva oratòria. En cada discurs d'ell hi ha una lliçó. Surt en ell, el mestre, l'home que ha nascut per a ésser guia i exemple. La seva vida és l'exemple de la modèstia; de l'honradesa, de la dignitat i de la prova quotidiana; la seva obra és la guia dels homes que, no estant conformats amb el mitjà en què han nascut, volen superar-lo per tal que els fills no tinguin que patir el que ells per a aconseguir una posició social. Aquest és el fet polític de la vida de Miquel Santaló. Per això, quan tregué el cap per la finestra de la vida, no digué: —"Tal com ho he trobat haig de deixar-ho, que no he nascut jo per redemptor", que és la fórmula tradicionalista i convencional de l'existència, sinó que digué: —"El món cada dia dona un pas endavant; jo sóc dels que volen ajudar a aquest progrés", que és la fórmula democràtica i liberal.

En mig dels carrers auris d'aquella Girona amarada d'història i tradició, de capellanisme i provincialisme; en mig d'aquells cafès plens de baf i de suor, en mig d'aquella societat enterbolida per la vida moixa, ell, Miquel Santaló, és una llum desperta. No es revifa d'un caliu mal apagat, no es manté amb oli, com els blens tradicionals; és una llum nova que va de dintre a fora, i que vol comunicar als altres la seva pròpia fe en el futur.

Homes com Miquel Santaló, nous, perfectes, donats a la multitud, són els que calen per a l'obra d'aquesta Esquerra Catalana que neix sota els auguris del triomf.

La setmana que ve:

SALVAT PAPASSEIT

RIERADES

Cal que tot ciutadà en prengui bona nota: Partit republicà-català, Acció Republicana, Partit federal. Aquestes tres forces notables convergint en una sola força d'unió avassalladora: l'Esquerra Catalana. Tres corrents d'opinió política, tres rierades formidables que aflueixen al riu que ha d'eixir de mare i ho ha d'arrossegar tot. Cal que el ciutadà ho tingui present i que no l'atrapi badant.

DEL CINE EN FLAMES

Horripilen els detalls de la catàstrofe de Paislay. Nombroses criatures de tres a dotze anys foren trepitjades per les persones grans en l'esbojarrada evasió dels que pretenien sortir del cine en el qual s'havia iniciat un incendi. Ja no creurem mai més en la flemma clàssica dels anglesos. Ni amb la seva exquisida cortesia tampoc.

UNA "ESPANTADA"

Rafael Gómez, "El Gallo", ha estat a punt d'ésser víctima d'un naufragi. Un vaixell en el qual viatjava l'il·lustre amic del no menys il·lustre Emili Junoy, embarrancà a les costes americanes. L'espant del cèlebre toreador sembla que va ésser gros. Hom diu que, d'aqueixa feta, quan es trobi davant les banyes d'un brau, pensarà en la mar no menys brava. I, escagarrinat, no n'encertarà ni una.

POC SOROLL I MOLTES NOUS

Un físic anglès acaba de fer un extraordinari descobriment: la supressió dels sorolls. No em negaran que, en molts conceptes, la troballa és preciosa. Quan una remor desagradable — la "ràdio", el "jazz", posem per cas — ens xeringuin les orelles, destorbant-nos el treball o bé el descans, no haurèrem de fer sinó posar-nos un cinzell electrificat, i restarem completament defensats de tota mena de xivarri. El mal serà que ens treuran el soroll i ens quedarem amb les poques nous.

QUATRE GOTES

Les festes del centenari de la conquesta de les Mallorques s'ha celebrat, a Palma, amb molta pompa i bastant lluïment. Però... Però hom diu que la pluja va fer fracassar la gran processó cívica anunciada, que era el plat fort, la cerimònia principal del programa. Ai, Senyor, com canvien els homes i els temps! ¿Per ventura el Rei En Jaume hauria desistit de la desfilada, si haguessin caigut les quatre gotes en aquell jorn gloriós de la conquesta?

LA SEGONA A...

Tanmateix, el segon premi de la Rifa de Nadal, el dels deu milions, que semblava colgat en el misteri, ha tocat a un senyor de Puerto Rico. Vaja!... A l'últim!... Ara estem més tranquils!... Deien que si el Dictador, que si els Parets Escolapis... No, no... Sembla que és un senyor de Puerto Rico. I com que la raó es dona a un moro, i la raó causarà més d'un "lloro" a tots els que no han tret i han quedat amb el mico, ve't aquí com tot s'haurà circumscrit a la xirofa faula: "Un lloro, un moro, un mico i un senyor de Puerto Rico."

DESENTERRADORS ENTERRATS

Dels savis anglesos que descobriren, ara fa uns vuit anys, la tomba de Tut-Ank-Amen, ja n'hi ha deu de morts, i el que és més extraordinari, tots de mort violenta. El darrer accidentat fou el doctor Carver, fa pocs dies, a Texas, esclafat per un auto. Serà pura casualitat, però molts fanàtics ho atribueixen a malefici; a algun geni malastruc que servava aquella famosa tomba i que ara es venja de les malifetes d'aquella colla d'antiquaris devastadors. Sigui el que sigui, el cas és que els ha ben fu... Tut-Ank-Amen.

EL CALENDARI NOU

Ja són quinze, i entre ells els més importants, els països que s'han adherit a l'originalíssim projecte presentat a la Societat de les Nacions. Ens referim al projecte de reformar el calendari de manera que l'any consti de tretze mesos en lloc de dotze. Ara manca saber què farà el País de l'Olla. Tot depèn de què els seus ministres cobrin per mesos o per setmanes.

PANIC

A Paisley (Anglaterra) es declarà un incendi en un cinema durant una "matinée" infantil. El pànic fou tan terrible que nombrosos nens foren llançats per terra i trepitjats. Va haver-hi seixanta nou infants morts i trenta set de ferits. La magnitud de la catàstrofe ha estat, per tant, deguda a l'esbojarrament de la gent. Què va fer-se, doncs, la proverbial impertorbilitat britànica? Es veu que, en aquest respecte, els homes són, sensiblement, els mateixos en tots els meridians.

TURISME

Sembla que ara, a casa nostra, la gent comença d'adonar-se de la importància del turisme. Obre els ulls, molt de temps mig closos, i tracta de fomentar-lo i organitzar-lo. Totes les nacions han vist, ja fa temps, la seva importància. "El turisme—diu un escriptor francès—, considerant totes les activitats que treuen algun profit del pas dels estrangers, ha esdevingut una de les indústries més importants del món, i la més reproductiva." Nosaltres ho hem vist una mica tard. Però més val tard que mai.

CONSEQUÈNCIA I FERMESA

A propòsit de la mort de Clemenceau, ha estat recordada una anècdota curiosa i exemplar. El "tigre" havia de donar unes conferències a Buenos Aires, i els organitzadors, així que hagué desembarcat, lliuraren una llista—un petit índex—dels temes de què havia d'abstenir-se si no volia fracassar.

Ja a punt d'iniciar la seva primera conferència, el "tigre" es treu la llista de la butxaca i diu: "Alegant que el públic argentí és molt primmirat, m'han indicat en aquest paper uns quants temes dels quals, per prudència, no haig de parlar. Primer tema: Clericalisme... I jo vaig a parlar-vos de clericalisme." Va parlar-ne, en efecte, com un bon republicà. I fou ovacionat.

AQUEST NUMERO HA PASSAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

La columna de la dreta

EL MARQUES D'OLERDOLA

EL marquès d'Olerdola. Es un home molt eixerit. Molt. Va començar la seva vida pública éssent de la U. F. N. R. Escribia en "El Poble Català", feia broma dels títols nobiliaris, i fou un popularíssim regidor republicà. Però — ai, las! — els anys passen, la sang blava té més pes que l'altra, i encara que la seva sang blava era de segona mà — la primera era del seu pare —, l'home sentí la responsabilitat dels escuts de la camisa. Abandonà el partit republicà local, i passà a la monarquia espanyola, sota el signe d'un liberalisme simpàtic i ben entès. Fou alcalde de Barcelona, com el seu pare, i tingué una entrada triomfal... La gent és sempre abastament sentimental, i semblava que, donat que el pare havia estat un gran batlle, el fill també havia d'ésser-ho. I és que, encara que no volguem, tenim un penchant desastrós pel tradicionalisme i els costums familiars. El principi monàrquic de tradició — regne de pares a fills, etc. — i els proverbis — filosofia barroera — "de tal palo, tal astilla", etc. —, feren que trobéssim bé el nomenament. Clar que Rius i Rius fou un alcalde trempat, perquè l'home és simpàtic, té una "labia" divertida i és eixerit... Tota la solemnitat del pare, que feia uns discursassos amb tots els tòpics hagués i per haver — "la floreciente Barcelona", "emporio de riqueza", "los catalanes honrados y trabajadores", "la perla del Mediterráneo", etc., etc. —, es convertí en el fill en "jemenfutisme". Tant se li en donava anar a una processó com privar que els carros passessin pel carrer de Fernando, el divendres Sant, o a l'invés... A ell tant li era una cosa com una altra; feia broma, servia els amics, era eixerit, i els seus acudits als diaris tenien molta acceptació, i tot-hom, en conèixer-lo, deia: —"Es simpàtic i entremaliat, oi?"

L'home, a més a més, té una cultura més que regular. No és pas dels que viuen gaudulejant. Té una bona biblioteca, és amic dels vells llibres i dels llibres bells; és un bibliòfil conegut a moltes llibreries de París, Madrid, Barcelona, i llegeix molt. Tant, que pot donar una conferència sobre la literatura moderna sense necessitat d'obrir cap llibre. Parla dues o tres llengües i és solter. Això el fa molt interessant prop de les senyores. Un home solter és sempre una possibilitat matrimonial. I més, un home madur, que ja passa de la quarentena i té un capitalàs, darrera d'ell, d'uns quants milions.

En Manuel Rius i Rius hauria pogut estar un "leader" esquerrà. El pes de la sang blava ens el traslladà als rengles regimentals peninsulars. I l'home es convertí en el Cambó d'aquella "U. M. N." que reuní tots els cronistes de societat cursis i ressorgits de Barcelona, tots els socis rancis del Liceu, i el President Sala. Tothom tenia una tara de ridícul, excepció feta d'ell. En Rius i Rius, s'hi devia divertir molt; hi feia molta broma; però davant de la ciutat, mantenien una posició heroica de "leader" polític. Quins disbarats arribà a dir a Cambó, a la "Lliga"! Sentir-lo a ell, era sentir els fàstics d'Isaïes, per exemple. Semblava que fos el fill que vengés els impropèris dits al pare, pel jovent que inicià la convulsió paràlistica de Barcelona... Quina manera de cridar, al Parlament, ell i En Francesc Torras; però la dialèctica d'En Torras, o la d'En Sala, o la dels altres, no tenia la potència de la de Rius i Rius.

El marqueset d'Olerdola es va fer un nom; un nom que el malbaratà l'any 1923, deixant de figurar en política i posant-se al costat de l'Alba. L'home ja no fa de polític; darrerament ha dit que no en faria mai més, i que lamentava el temps que havia perdut fent-ne.

Segueix comprant llibres. Això és bo per ell, i per les llibreries.

La setmana que ve:

MOSSÈN CARLES CARDÓ

Res de nou a l'oest?

Arreu tràgics successos,
catàstrofes a mils,
terrabastalls i excessos
que ens posen intranquils...
Mes, fet a la desgràcia,
l'home a tot està prest,
i accepta la consigna:
"Res de nou a l'Oest".

Ni dissorts ni hecatombes,
ni baralles ni estralls,
ni esclatament de bombes
li fan fè escarafalls.
I és que d'En Búster Keaton
l'home ja ha après el gest
quan li diu la consigna:
"Res de nou a l'Oest".

Vinguen trontolls, misèries,
tràngols que Déu n'hi dó;
tot pel·lícules sèries
que inspiren ràbia i pò...
Mes l'home s'hi acostuma
a aqueix viure funest;
per xò té per consigna:
"Res de nou a l'Oest".

¿Que els volcans llencen lava
i colguen ciutats?
¿Que l'odi al cor es clava,
curull de malvestats?
No hi fa res, que s'apanyin!
Protesta és indigest;
acceptem la consigna:
"Res de nou a l'Oest".

Atemptats que esgarrifen,
crims que fan escruixir,
deshonors que empastifen,
infàmies a desdir...
Tot això accepta l'home
com el mal menys molest,
per tal que és la consigna:
"Res de nou a l'Oest".

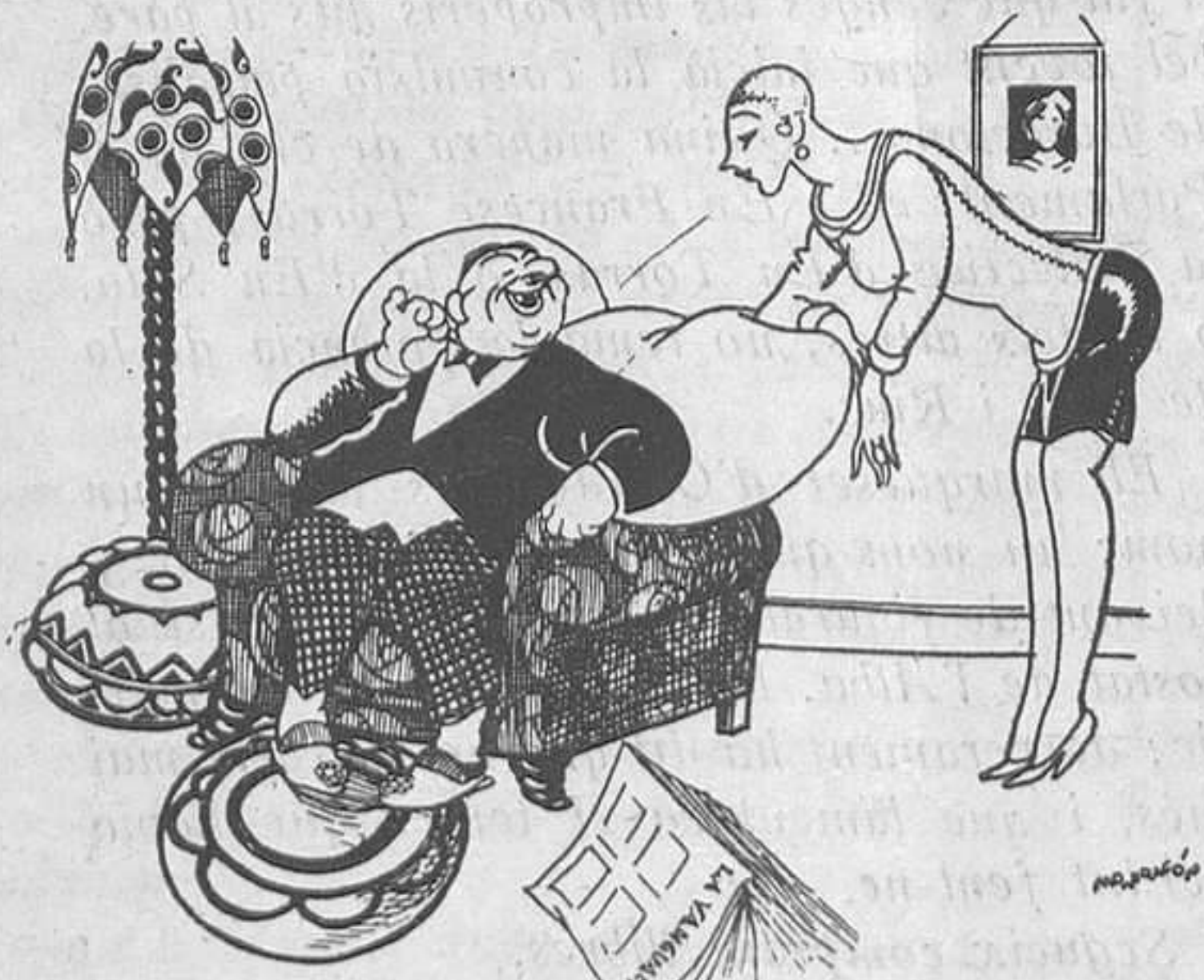
Aquí horribles desoris,
allà terribles planys,
i fam i cori-moris,
i fadigues i afanyos...
L'home se'n va a la tomba,
l'home ja està ben llest,
que encara... ail... la consigna:
"Res de nou a l'Oest".

Mes, no tot és difunt
pel mont i per la plana;
quelcom neix amb ufana
que astorará a més d'un.

L'Esquerra Catalana
s'ha tret ja del damunt
la son i la galvana...
A repicar, "CAMPANA",
que el batall ja està a punt.

Lector amic, no et torbis,
que va a eixí el manifest:
¿Seguirás la consigna
"Res de nou a l'Oest"?

FORLIFE

—Jo havia demanat als Reis un promès i
un collar de perles.
—I què t'han portat?
—Solament tres promesos.

ELS ESCÈPTICS

—Noi, aquest any, no ens han portat res
tampoc. Ja començo a perdre-hi la fe.

La Legislació Internacional del Treball L'obra de les conferències

- V -

AL Tractat de Versalles, el contingut del qual, pel que respecta als fonaments jurídics de la legislació internacional del treball, hem tingut ocasió d'analitzar, es precisa (article 387) que es crea una organització permanent encarregada de treballar en la realització del programa social internacional exposat en el preàmbul. Tots els membres originaris de la Societat de Nacions passen, automàticament, a ésser membres de l'esmentada organització, de forma que la qualitat de membre de la S. de N. comporta la de membre de l'organització.

Els dos organismes essencials d'aquesta organització són, d'una part, la "Conferència general de representants dels membres", i d'altra part, una Oficina internacional del treball sota la direcció d'un Consell d'Administració. Queda establert, al tractat de Versalles, que la Conferència general de representants celebrin sessions sempre que sigui necessari i, almenys, una vegada cada any.

La Conferència està formada pels representants dels membres de la Societat de Nacions (quatre representants per cadascun, dos dels quals són delegats del Govern i els altres dos delegats, l'un dels patrons i l'altre dels obrers). Hom ha previst, per al cas que és present a l'ordre del dia de la sessió alguna qüestió que exigeixi el dictamen de tècnics especialitzats, que cada delegat pugui presentar-se acompanyat de consellers tècnics el nombre dels quals hom ha limitat a dos per a cada matèria distinta incrita a l'ordre del dia.

Els membres de la S. de N. han contret el compromís (art. 389 del T. de V.) de designar els delegats i consellers tècnics d'acord amb les organitzacions professionals més representatives, siguin patronals o obreres, de llurs respectius països. Els perits només poden prendre la paraula a petició del delegat al qual acompanyen, i no tenen vot, llevat del cas que el delegat comuniqui, per escrit, al President, que nomena un tècnic delegat suplent seu.

La Conferència reunida a Ginebra o en qualsevol altra ciutat o fixada en una sessió anterior per una majoria de les dues terceres parts de vots, elegirà ella mateixa el seu president i discutirà la qüestió de l'ordre del dia establerta precisament pel Consell d'Administració. El Director de l'Oficina internacional del treball actua sempre de secretari de la Conferència.

La primera Conferència del Treball, potser la més important i la de resultats més pràctics, fou la famosa Conferència de Washington celebrada l'any 1919, a l'ordre del dia de la qual figuraven les següents qüestions:

- 1.ª— Aplicació de la jornada de 8 hores o de la setmana de 48.
- 2.ª— Estudi dels mitjans de prevenir l'atur forçós i de remeiar les seves conseqüències.
- 3.ª— Treball de les dones (abans i després de deslliurar, indemnització de maternitat, treballs nocturns a les fàbriques i tallers i en feines insalubres).
- 4.ª— Treball dels infants (de nit insalubres).
- 5.ª— Extensió i aplicació de les Convencions Internacionals.

Adoptades a Berna l'any 1906. Aquestes Convencions feien referència a la prohibició del treball nocturn de les obreres de fàbrica i a la prohibició del fòsfor blanc en la indústria dels llumins.

A partir de la Conferència de Washigton, la jornada de 8 hores ha començat a estendre els seus beneficis a la majoria de països. Ultra els 25 Estats que estaven representats a la capital dels Estats Units, en pocs anys hi ha hagut cinc o sis nacions que s'han adherit a la Convenció sobre la jornada de 8 hores i que, per tant, s'ha convertit en llei en llurs respectius països.

(Continuarà)

DOMÈNEC DE BELLMUNT.

La caritat nua

Hi ha dos aspectes, molt distanciat l'un de l'altre, entre la caritat cristiana i la filantropia. La fi primordial de la caritat cristiana és d'estimar el proïsme com a nosaltres mateixos, perquè tots som fills de Déu i, per tant, germans tots. L'altra, estimar l'home per l'home. La divisió és feta i, naturalment, hi ha una diferència considerable.

El cristià veu en cada humà, sia orfe, malalt, etc., la figura de Jesucrist i per amor d'Ell i del germà, s'humilia i fa l'obra benefactora, necessària a l'ésser que sofreix. El filantrop solament mira l'home, el mal, res més que això, i, tanmateix, fa l'obra benefactora el mateix que el cristià, sense pensar, però, que n'hagi de rebre una gràcia corresponent al seu ajut, sia moral o material.

Quins dels dos aspectes, doncs, és més fill de la pura germanor? Si escoltem la veu de la consciència, l'obrar pel sol fet de fer una obra de caritat a un consemblant, sense que una ombra vigilant ens hagi induït a fer-la, de la qual sabem que no n'ha de pervenir res més que un dolç repòs de l'ànima, hem de trobar-la molt més digna d'admiració que aquells que, fent-la igual, és a dir, guarint la mateixa dolor, ho han fet amb el convenciment que Déu els vigila i temen d'Ell; per tant, és evidentíssim que no és tan filla de la puresa com la que espontàniament surt del cor i de l'ànima.

La caritat infinitament bona és aquella que, guarint la dolor d'altri, hem sentit com si talment haguéssim guari una part malalta del nostre cor, com si fóssim participants de la dolor de qui sofreix, de qui ens clama caritat, compassió, l'ajut necessari. Doncs és aquesta la caritat, per mi, més simpàtica. La vegí una vegada que traspuava en la faç d'un molt bon amic meu, qui, en trobar-lo, em digué:—Hem perdut el mestre de la nostra infantesa!...—Era cristià? Era filantrop? No ho he sabut mai; sols sé que la dolor que reflectia la seva cara era caritat. Doncs, és aquesta, per mi, l'expressió més sublim de la caritat: la dolor com a cosa pròpia.

La consciència és la cristallització de la pura bondat, i, sentint la seva veu, hauríem d'obrar segons ella ens dicta. Sols així donarem la prova palesa del que és la caritat nua.

DAVID BOVER I MASDEU

SANT VICENTS DE CASTELLET

A mesura que s'atansa la fi del termini que, segons el Reglament de l'Ateneu, assenyala la celebració de l'Assemblea general de la Societat, augmenta a Sant Vicents de Castellet l'interès per veure una reunió animadíssima en la qual es cantaran les absoltes a la Junta actual. La llista de la probable junta que serà proposada i que ha estat publicada per un diari català, ha merescut generals simpaties. Hom parla aiximateix de la revisió dels Estatuts democratitzant-los i fent-los dignes d'una societat moderna que vol treballar per la cultura i que vol anorrear per sempre el cacicat del diner, i el feudalisme de la fabricueta. Els que vulguin votar pel "canari", pel "burro" i per la "manilla", que basteixin una taverna i que adordin les cartes i el déu porró; però els que vulguin posar l'Ateneu de Sant Vicents de Castellet al nivell de les entitats del seu gènere, que demanin, com nosaltres, la revisió dels Estatuts i la implantació del següent principi: un vot per cada soci.

Cal aixecar i ressuscitar l'Ateneu, ple de pols i de lleganyes, moribund espiritualment en mans d'una junta que no s'ha preocupat de res que significués cultura.

S. DEL CASTELLET.

Imp. "La Campana". — Om, 8. — Barcelona